

A-164

АЛА
КАФЪ
ОЛКА № 4

17.18.1.161

ИНСТРУКЦИИ
ДЛЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЪ ИНСТИ-
ТУТЪ ПЕРВОНАЧАЛЬНЫХЪ
УЧИТЕЛЕЙ.

INSTRUKCJE

DO WYKŁADU NAUK W INSTYTUCIE
NAUCZYCIELI ELEMENTARNYCH.

ИНСТ

ДЛЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ
ПЕРВОНАЧАЛЬНЫХ

A-164

BIBLIOTEKA WYDZIAŁU
Pedagogiki i Psychologii - Uniwersytetu w Białymstoku

FPP0037133

Хотя въ §§ 6 и 7 Высочайше утвержденнаго Положенія объ Институтѣ первоначальныхъ Учителей, сказано уже, въ чемъ и какъ должны образоваться Воспитанники, готовящіеся къ занятію Учительскихъ мѣстъ въ Первоначальныхъ Училищахъ, однакожь чтобы привести въ исполненіе 11 § этого Положенія, и ближе означить объемъ и способъ, какой Учители Института должны соблюдать въ преподаваніи, издается для нихъ сія Инструкція.

Въ Институтѣ Первоначальныхъ Учителей, въ которомъ преподаваніе продолжается одинъ годъ и куда принимаются Ученики кончившіе курсъ наукъ въ Уѣздныхъ Училищахъ, главная цѣль состоитъ не въ томъ, чтобы подвигать науку, или повторять то, что уже прошли

INSTRUKCJE

DO WYKŁADU NAUK W INSTYTUCIE
NAUCZYCIELI ELEMENTARNYCH.

Jakkolwiek już w §§ 6 i 7 Ustawy Najwyższej zatwierdzonej dla Instytutu jest powiedziane, w czym i jak kształceni być mają kandydaci na Nauczycieli Elementarnych, chcąc jednak przywieść do skutku przepis zawarty w § 11 tejże Ustawy i oznaczyć bliżej zakres i sposób, który w wykładzie nauk zachować winni Nauczyciele Instytutu, wydają się dla nich niniejsze Instrukcje.

W Instytucie Nauczycieli Elementarnych dzisiejszym, w którym kurs nauk trwa rok jeden i do którego uczniowie przyjmowani są po ukończeniu Szkół Powiatowych, nie może iść ani o poszukiwanie nauki, ani o powtarzanie tego, czego się

воспитанники въ Училищѣ, но только чтобы усовершенствовать ихъ въ предметахъ, которыми сами некогда будутъ учить и ознакомить теоретически и практически съ методами преподаванія.

По этому, каждый изъ Учителей Института, еще до открытія своего курса, долженъ внимательно прочесть Положеніе о Первоначальныхъ Училищахъ и Инструкцію, изданную для учителей Начальныхъ Учебныхъ Заведеній и преподаваніе свое воспитанникамъ примѣнить къ указанному въ оныхъ объему и способу ученія и воспитанія.

Но чтобы устранить разногласіе, какое могли бы произойти отъ различныхъ понятій о первоначальномъ воспитаніи, къ изложеннымъ выше общимъ замѣчаніямъ, прилагаются еще особенныя по каждому предмету инструкции, съ которыми учителя должны соображаться и по которымъ должны преподавать.

ИНСТРУКЦІЯ

для преподаванія Закона Божія.

Учитель Закона Божія въ Институтъ долженъ преимущественно имѣть въ виду, что

kandydaci dawniej uczyli; ale tylko o utwierdzenie ich w tém czego sami kiedyś mają nauczać i o obeznanie ich tak teoretycznie jak praktycznie z metodami uczenia.

Każdy zatem Nauczyciel Instytutu nim rozpocznie kurs nauki, winien jest przejrzeć z uwagą Ustawę, o szkołach elementarnych i instrukcyą dla Nauczycieli tychże Szkół wydaną, a poznawszy co i jak ma być w Szkołach Elementarnych nauczane, jak w nich dzieci prowadzone i wychowywane, stosownie do tego wykład swój dla kandydatów w Instytucie urządzić.

Żeby zaś w tym względzie zapobiedz wszelkiej niejednostajności, jakaby mogła wyniknąć z różnego pojmowania edukacyi elementarniej, dołączają się do powyższych ogólnych uwag szczegółowe informacye, których Nauczyciele, każdy respective przy wykładzie swojego przedmiotu, radzić się i trzymać są obowiązani.

Co do wykładu Religii.

Nauczyciel Religii w Instytucie niech na to głównie pomni że ma przed sobą młodzież, któ-

имѣть передъ собою воспитанниковъ кончившихъ курсъ ученія въ Уездныхъ Училищахъ, гдѣ они проходя Законъ Божій должны научиться тому чему каждый человекъ долженъ вѣрить, и какимъ образомъ долженъ поступать для будущаго блаженства. При томъ, какъ они уже находятся въ такомъ возрастѣ, въ которомъ заученное ими наизусть должно убѣдить ихъ разумъ и какъ глазомъ души въ отношеніи истинъ вѣры есть сердце, въ которомъ отражается все въ приличномъ свѣтѣ, а затѣмъ должно обратить особенное вниманіе на развитіе религіозныхъ ихъ чувствъ.

Предназначеніе воспитанниковъ Института удаляетъ ихъ вовсе отъ высокаго усовершенствованія въ наукахъ, отъ философическихъ изслѣдованій, потому всѣ прѣнія, полезныя въ высшихъ Учебныхъ Заведеніяхъ, были бы здѣсь несоотвѣтственными. Такъ какъ въ дальнѣйшей жизни эти воспитанники чтеніемъ новѣйшихъ книгъ, по большей части наполненныхъ мнѣніями почерпнутыми изъ анти-христіанской философіи, какъ равно и сообщеніемъ съ развращенными людьми, ежели бы не были укрѣплены вѣрою, легко могли бы потерять оную,

ра въ Школахъ Powiatowych powinna była powziąć wiadomości tego wszystkiego z nauki wiary i moralności Chrześcijańskiej, eo każdy człowiek powinien wierzyć i czynić, ażeby osiągnął żywot wieczny. Jest ona już właśnie w tym wieku, w którym to czego się pamięciowo dotąd wyuczyła, powinno się spoić z uczuciami jej serca i o ile to być może, zyskać przekonanie jej rozumu. Okiem duszy co do prawd religii jest serce: skoro ono jest czystém, wszystko się jej w przyzwolitém wyda światło. Na rozwinięcie przeto uczuć religijnych, szczególniejszą tu troskliwość zwrócić należy.

Powołanie młodzieży Instytutowej oddala ją zupełnie od wysokiego udoskonalenia naukowego, od badań filozofii, dla tego też wszelka polemika pożyteczna w wyższych Instytutach byłaby tu niewłaściwą. Gdy jednakże w dalszém życiu młodzież ta przez czytanie ksiązek nowoczesnych powiększają część zatrutych zdaniami z antychrześcijańskiej filozofii czerpanemi, równie jak i przez obcowanie z ludźmi zepsutemi, gdyby nie była ugruntowaną w wierze, łatwo by ją utracić mogła: staraniem będzie Nauczyciela w wykładzie dogmatów religii, przemawiać zawsze z namasz-

то вмѣняется въ обязанность Учителя, дабы преподавая истины вѣры обращался проникнутый святымъ Духомъ съ основательностью къ сердцу и съ ясностью къ здравому разуму.

Назначается два часа въ недѣлю на преподаваніе Закона Божія и Нравоученія, а два часа для Исторіи Ветхаго и Новаго Завета.

Для преподаванія Закона Божія будетъ служить руководствомъ Учителю сочиненіе п. з. „*Науки Католическіе парашіалне* przez X. Koenigsdörfer, z szóstego wydania w języku Niemieckim przez X. Rzewuskiego w Warszawie r. 1843 we dwóch tomikach na 100 nauk podzielone.“ Учитель, надлежаще приготовленный на каждую изъ этихъ наукъ, проникнутый ея содержаніемъ, изложеніемъ, духомъ яснымъ, основательнымъ и простымъ изъясненіемъ Автора, преподавать будетъ сначала свой предметъ въ видѣ безпрерывнаго предисловія малымъ чѣмъ продолжительнѣйшаго наставленія составляющихъ это сочиненіе. Въ случаѣ надобности обширнѣйшія свѣдѣнія почерпнуты быть могутъ изъ сочиненія Пужета п. з. „*Науки powszechnie* w sposób Katechizmowy.“ Для большей пользы Законоучитель приведетъ въ своемъ мѣстѣ

чезіемъ Духа свѣтлаго до serca, a z gruntownością i jasnością do zdrowego rozsądku i rozumu.

Dwie godziny w tygodniu przeznaczają się na wykład nauki wiary i moralności chrześcijańskiej, a dwie na Historią starego i nowego zakonu.

Do wykładu nauki Religii przewodnikiem będzie dla Nauczyciela dziełko p. t. *Nauki Kato-lickie parafialne* przez X. Koenigsdörfer, z szóstego wydania w języku Niemieckim, przez X. Rzewuskiego, w Warszawie 1843 r. w dwóch tomikach na 100 nauk podzielone. Nauczyciel na-лежыце przygotowany na każdą z tych nauk, przejąwszy się jej treścią, rozkładem, duchem, i sposobem jasnym, prostym i gruntownym ilu-maczenia się autora, wyłoży naprзód naukę w sposób ciągłej przemowy nie wiele dłuższej od tych jakie składają to dziełko. W razie po-trzeby, obszerniejsze wiadomości czerpane być mogą z dzieła Pużeta p. t. *Nauki powszechnie w spo-sób Katechizmowy*. Użytecznym będzie przyto-czenie w miejscach właściwych jakiego przykla-du z historyi Świętých, lub żywотów Świętych, tudzież stosownych textów Pisma świętego, któ-

нѣкоторые примѣры изъ Священнаго писанія, или житія Святыхъ, какъ равно и текстовъ Священнаго писанія, коихъ надлежашее собраніе находится въ книгѣ подъ заглавіемъ: „Наука Religii dla szkół normalnych i głównych część I^{za} we Lwowie.“ Таковыя избранныя Учителемъ тексты, ученики должны записать и заучить наизусть.

Учитель долженъ стараться съ особенною тщательностію въ самомъ началѣ внушить основанія вѣры въ сердцахъ и умахъ своихъ учениковъ обширнѣйшимъ изложеніемъ науки о Богѣ уважаемомъ въ самомъ себѣ, доказательствамъ Его существованія, всемогущества, промысла, мудрости, доброты оказывающейся изъ созерцанія порядка, красоты природы, практическихъ заключеній изъ свѣдѣній о Его присутствіи на каждомъ мѣстѣ, справедливости, святости, милости, любви къ людямъ.

Въ христіанскомъ правоученіи Учитель будетъ обращать вниманіе на возбужденіе при всякомъ случаѣ въ своихъ ученикахъ истиннаго уваженія къ добродѣтели, протекающей изъ неподдѣльной набожности, преимущественно необходимыхъ для каждаго, а именно: по-

рыхъ zbiór należyty znajduje się w książce p. t. *Nauka Religii dla szkół normalnych i głównych, część I^{za} we Lwowie*, które to przez Nauczyciela wybrane teksty, uczniowie na piśmie notować i pamięcią objąć powinni.

Z szczególną troskliwością starać się ma Nauczyciel na wstępie rzucić pierwszą zasadę wiary w serecach i umyśle swych uczniów obszerniejszym wykładem nauki o Bogu uważanym w samym sobie, dowodów Jego bytności, wszechmocności, opatrności, mądrości, dobroci, z rozważenia porządku, piękności, doskonałości przyrodzenia, wniosków praktycznych z wiadomości o Jego obecności na każdym miejscu, sprawiedliwości, świętości, miłosierdzia, miłości ku ludziom.

W nauce moralności chrześcijańskiej zwracać będzie uwagę Nauczyciel na wzbudzanie w swych uczniach przy każdej sposobności wielkiego szacunku dla cnot z gruntownej wypływających pobożności, a mianowicie ludowi niezbędnie potrzebnych, jako to: pokory, obojętności, pracowitości, rzę-

корности, трудолюбія, порядка, опрятности, трезвости, вѣрности, точности, честности, доброжелательнаго повиновенія и т. п. и на противъ, омерзенія пороковъ этимъ добродѣтелямъ противныхъ.

По окончаніи науки въ непрерывномъ изложеніи, Учитель сдѣлаетъ разборъ оной по вопросамъ которые предложить ученикамъ, и на испытаніи удостовѣрится въ какою мѣрѣ ученики поняли оную, стараясь исправить неправильность ихъ отвѣтовъ. — Такъ какъ предписываемое сочиненіе основано на Катихизисѣ, ученики же Института обязаны иногда заступая мѣсто Законоучителя или какъ коррепетиторы быть преподавателями этого предмета, затѣмъ сообразно преподаваемой во всякомъ часу матеріи, ученики должны быть экзаминованы изъ соответственной части Катихизиса предписаннаго для Первоначальныхъ Училищъ, которымъ долженъ быть снабженъ всякій изъ учениковъ. Неосновательность ихъ отвѣтовъ представить Учителю случай къ изясненію мѣстъ недовольно для нихъ понятныхъ, и къ упражненію въ логическомъ и точномъ изложеніи въ отношеніи науки.

дноści, oehędostwa, trzeźwości, wierności, rzetelności, poeziwości, chętnego posłuszeństwa i t. p. a obrzydzenia występków tym cnotom przeciwnych.

По уkoнчeнiи науки в ciągłym wykładzie, Nauczyciel uczyni rozbiór jej w pytaniach, które uczniom podyktuje i na sposób konferencyi wybada o ile uczniowie pojęli i niedokładności w odpowiedziach sprostuje. Gdy polecające się dziełko opiewane jest na katechizmie, a uczniów Instytutu jest przeznaczeniem, ażeby niekiedy w zastępstwie kapłanów lub w korrepetycyach byli tego przedmiotu Nauczycielami, przeto stosownie do wykładanej w każdej godzinie materii, uczniowie examinowani być mają z odpowiedniej części Katechizmu przepisanego na Szkoły Elementarne, w który każdy z uczniów zaopatrzony być powinien. Niedokładność ich odpowiedzi podawać będzie Nauczycielowi sposobność do wyjaśnienia im miejsce dla nich niedość zrozumiałych, do logicznego i dokładnego pod względem nauki tłumaczenia się.

Для преподаваемой въ двухъ часахъ въ недѣлю Исторіи Ветхаго и Новаго Завета, назначается къ употребленію учениковъ какъ Учебникъ сочиненіе п. з. „*Historia Biblijna zebraana przez L. Rogalskiego, w Wilnie, nakładem Teofila Glücksberga.*“ Къ пространтѣйшему же преподаванію и извлеченію правоучительныхъ примѣровъ изъ замѣчательнѣйшихъ происшествій этой Исторіи, будетъ служить руководствомъ Учителю сочиненіе п. з. „*Historia święta, z francuzkiego X.^{ta} Derome, przełożona przez Brodzińskiego*“ съ употребленіемъ къ пространтѣйшему изложенію происшествій пропущенныхъ въ этомъ сочиненіи книги п. з. „*Historia święta zebraana przez Załuskiego, wydanie nowe Jakubowicza*“ хронологическую же таблицъ этой Исторіи должны составлять сами ученики.

Законоучитель, какъ Духовный отецъ Института, обязанъ тщательно наблюдать, дабы предполагаемые во внутреннемъ образованіи набожныя упражненія были совершаемы учениками не только порядочно, но и въ соотвѣтственномъ духѣ. Всякой ученикъ долженъ быть снабженъ предписанною для Училищъ

Do Historyi Starego i Nowego Zakonu w dwóch godzinach na tydzień udzielanej, poleca się do użycia uczniów jako podręczne dziełko p. t. *Historia Biblijna zebraana przez L. Rogalskiego, w Wilnie, nakładem Teof. Glücksberga.* Do wykładu zaś obszerniejszego i wywodu zastosowania moralnego wydatniejszych tój historyi wypadków trzymać się będzie Nauczyciel dzieła p. t. *Historia święta z francuzkiego X. Derome przełożona przez Brodzińskiego*, z użyciem do obszerniejszego wykładu faktów w tём dziele pominiętych dzieła p. t. *Historia święta, zebraana przez Załuskiego, wydanie nowe Jakubowicza.* Tabellę chronologiczną tój historyi, uczniowie sami sobie układać powinni.

Nauczyciel Religii, jako Kapelan Instytutu, ma obowiązek pilnego nad tём czuwania, aby mające się przepisać urządzeniem organizacyi wewnętrznej ćwiczenia pobożności, nietylko porządnie, lecz i w duchu właściwym przez uczniów się odbywały. Każdy uczeń ma być zaopatrzony w książkę do Nabożeństwa dla Szkół Króle-

Царства книгою для молитвы. Причащение Святымъ Тайнамъ должно производиться всякіе два мѣсяца. Въ день исповѣди поутру должно быть особое приготовительное наставленіе. Духовный отецъ устроиваетъ реколекцію въ теченіе первыхъ трехъ дней Страстной недѣли, сообразно порядку и образу предписанному для Учебныхъ Заведеній Царства Польскаго.

Вмѣняется въ его обязанность совѣщаться часто съ Инспекторомъ о правдивности и поведеніи воспитанниковъ. По замѣчаніи какихъ либо упущеній или нравственной опасности, которыхъ Инспекторъ не въ состояніи исправить, Духовный отецъ долженъ стараться заблужденныхъ наводить на прямой путь, служа самъ примѣромъ правдивности.

ИНСТРУКЦІЯ

для преподаванія Польскаго языка.

Учитель польскаго языка повторивши съ воспитанниками грамматическія правила, особливо же относящіяся къ произношенію и правописанію, приступаетъ съ ними немедленно къ чтенію книгъ. Онъ читаетъ съ воспи-

stwa przepisana. Uczeszezanie do SS. Sakramentów pokuty i komunii Stej co dwa miesiące odbywać się powinno. W dniu spowiedzi przed południem osobna przygotowawcza ma być nauka. Rekolekeyami w pierwszych trzech dniach wielkiego tygodnia, stosownie do porządku i trybu dla Szkół i Instytutów Naukowych Królestwa przepisanych, kieruje Kapelan.

Gorliwości się jego poleca, ażeby często konferował z Inspektorem o moralnym usposobieniu i konduicie Alumnów, a za dostrzeżeniem wad jakich lub moralnego niebezpieczeństwa, którym Inspektor zaradzić nie jest w stanie, wszelkimi środkami ojcowskiego napomnienia, starał się błędnych na prawą naprowadzić drogę, a wszystkim własnym świątobliwości przyświecał przykładem.

Co do wykładu języka Polskiego.

Nauczyciel języka polskiego powtórzywszy z kandydatami prawidła grammatyczne, mianowicie odnoszące się do wymawiania i pisania, przystąpi zaraz do czytania. Czytać będzie z uczniami książki treści religijnej, moralnej, gospodarskiej i

таниками сочиненія духовнаго, нравственнаго, хозяйственнаго и техническаго содержания, особенно же книги, предписанныя для употребленія въ Институтъ или Первоначальныхъ Училищахъ. При чтеніи онъ обращаетъ прилежное вниманіе, чтобы воспитанники соблюдали всѣ правила относительно голоса, его измѣненій, и вообще правильнаго произношенія и чтенія. При томъ заставляетъ ихъ рассказывать прочитанное съ соблюденіемъ связи и ясности, исправляя недостатки и привычки, замѣченные въ ихъ рѣчи. Для навыка въ правописаніи воспитанники пишутъ по диктовкѣ, при чемъ Учитель наблюдаетъ, чтобы они скорымъ письмомъ не портили своего почерка; для приученія же ихъ къ правильному и свободному выраженію мыслей, онъ заставляетъ ихъ сочинять краткія повѣствованія и описанія. Эти сочиненія Учитель исправляетъ во время урока, заставляя воспитанниковъ самихъ открывать въ нихъ погрѣшности.

ИНСТРУКЦІЯ

преподаванія Русскаго языка.

Такъ какъ въ воспитанникахъ поступающихъ въ Институтъ, по окончаніи курса наукъ

технической, особенно zaś книжки до użytku Instytutu lub Szkół Elementarnych polecane. Przy czytaniu zwracać będzie ciągłą uwagę, aby kandydaci zachowali wszelkie prawidła co do głosu, tonu, w ogólności co do dobrego wymawiania i czytania. To co przeczytają, każe im opowiadać, przestrzegając w ich opowiadaniu związku i jasności, i poprawiając wady i nałogi, jeżeli jakie w ich mowie dostrzeże. Dla wprawy w pisanie każe im często za dyktowaniem pisać, nie dozwalając żeby przez prędkość pisania pismo psuli. Żeby zaś kandydaci nabyli pewnej łatwości w wysłowieniu, zadawać im będzie na ćwiczenia stylowe, krótkie powieści i opisy.

Ćwiczenia te Nauczyciel rozbiierać winien na lekei, skłaniając kandydatów, żeby sami w wypracowaniach swoich dochodzili uchybień.

Co do wykładu języka Rossyjskiego.

Ponieważ uczniowie przychodząc do Instytutu z ukończoną czwartą klasą Szkół Powiatowych, zna-

въ Узднхъ Училищахъ, предполагается уже болѣе или менѣе теоретическое знаніе Русскаго языка, то Учитель этого предмета даетъ своему преподаванію направленіе болѣе практическое нежели теоретическое; тѣмъ болѣе что и воспитанники его въ будущемъ своемъ званіи должны будутъ учить въ Первоначальныхъ Училищахъ, болѣе первымъ нежели вторымъ способомъ.

По этому повторивъ съ воспитанниками вкратцѣ тѣ части грамматики, которыя они прошли въ Узднхъ Училищахъ, онъ занимаетъ ихъ чтеніемъ и переводами съ русскаго языка на польскій и на оборотъ. Онъ обращаетъ вниманіе, чтобы воспитанники въ чтеніи и изустной рѣчи правильно произносили слова и соблюдали ударенія, а при переводахъ объясняетъ употребленіе словъ и словосочиненіе.

Для упражненія ихъ навыка въ изустной и письменной рѣчи, Учитель заставляетъ прочитанное рассказывать своими словами и сочинять краткія описанія и повѣствованія. Въ письменныхъ упражненіяхъ онъ обращаетъ вниманіе не только на правильность языка,

яъ już mniej więcej teoretycznie język rossyjski, przeto Nauczyciel tego języka powinien wykładowi swojemu nadać kierunek więcej praktyczny niż teoretyczny, tѣmъ bardziej że i uczniowie jego będą musieli uczyć tego przedmiotu w Szkołach Elementarnych, więcej praktycznym niż teoretycznym sposobem.

Powtórzywszy zatemъ z kandydatami w krótkości tę część grammatyki, której się w Szkołach Powiatowych uczyli, przejdzie potѣmъ do czytania i tłumaczyć będzie z nimi jak najczęściej już z rossyjskiego na polski, już z polskiego na język rossyjski. Przy czytaniu, jako też mówieniu, przestrzegać ma w uczniach dobrego wymawiania i zachowania akcentu. Przy tłumaczeniu objaśniać będzie użycie i składnią wyrazów. Dla wprawy w mówienie i pisanie, każe kandydatom, to, co czytali, swojemi słowy opowiadać, a na piśmie robić krótkie opisy i powieści. W wszelkich ćwiczeniach piśmiennych uważać ma nie tylko na poprawność języka, ale nadto na ortografią, wyrazistość i piękność pisma. Do czytania lub tłumaczenia używać będzie książek

но и на правописание, четкость и красоту почерка. Для чтения и перевода онъ употребляетъ книги, предписанныя для Учебныхъ Заведений Варшавскаго Учебнаго Округа, въ особенности же назначенныя для Института и Первоначальныхъ Училищъ.

Такъ какъ желательно, чтобы воспитанники оканчивающіе курсъ наукъ въ Институтъ, могли по крайней мѣрѣ о предметахъ обыкновенныхъ свободно и правильно изъясняться по русски, то, для достиженія этой цѣли, Учитель долженъ преподавать на русскомъ языкѣ, однакожъ такъ, чтобы воспитанники во время уроковъ, сами изъяснялись, а Учитель долженъ имъ только помогать и исправлять погрѣшности.

ИНСТРУКЦІЯ

для преподаванія Ариѳметики.

Учитель Ариѳметики подобно другимъ Учителямъ, обратитъ особенное вниманіе, чтобы воспитанники изучили то основательно, чему они нѣкогда другихъ обучать будутъ. Онъ изложитъ имъ самымъ легчайшимъ способомъ

treści łatwiejszej, przepisanych dla Okręgu Naukowego Warszawskiego, szczególnie zaś polecanych do użytku Instytutu i Szkół Elementarnych.

Ponieważ życzeniem jest żeby Kandydaci kończący Instytut, mogli w materyach przynajmniej potocznych wyrażać się po rosyjsku z łatwością i poprawnie, przeto Nauczyciel wykladać ma swój przedmiot po rosyjsku, tak jednak, żeby uczniowie na lekcjach najwięcej sami się tłumaczyli, Nauczyciel zaś żeby im tylko szedł w pomoc i prostował uchybienia.

Co do wykładu Arytmetyki.

Jak w innych przedmiotach tak i w Arytmetyce Nauczyciel tego przedmiotu utwierdzać będzie Kandydatów, tylko w tém, czego oni sami kiedyś nauczać mają. Poda im więc sposoby łatwe liczenia, dodawania, odejmowania,

о происхождении чиселъ и ихъ изображеніи, далѣе скажетъ о вычитаніи, умноженіи и дѣленіи простыхъ и именнованныхъ чиселъ и объясняетъ имъ деньги, мѣры и вѣсы употребляемые въ Имперіи и Царствѣ; потомъ о обыкновенныхъ дробяхъ и практически объяснить о тройномъ простомъ правилѣ, о вычисленіи процентовъ, причемъ упомянуть о кассахъ Сбереженія и пользахъ отъ нихъ происходящихъ, а равно о веденіи хозяйскихъ счетовъ. Примеры для задачъ, Учитель почерпаетъ изъ практической жизни, не пропуская и такихъ, которыя относятся къ вычисленію протяженія плоскостей и объема тѣлъ, употребительнѣйшихъ въ хозяйствѣ и ремеслахъ. Наиболее же будетъ упражнять воспитанниковъ въ изустномъ вычисленіи, какъ нужнѣйшемъ для дѣтей, которыхъ нѣкогда они будутъ обучать.

Для руководства назначаются слѣдующія сочиненія:

Ариѳметика Игнатія Прибыльскаго.

Популярная Ариѳметика А. Барцинскаго.

Ариѳметика Гурьева, заключающая въ себѣ большое собраніе задачъ.

множенія и діеленія на лнчбах простыхъ и вѣлоракнх. Объяснн имъ пеннѣдзѣ, вагн и мнары, узъыванѣ въ Сѣсарствѣ и Крѣлѣствѣ. Прѣжднѣ зъ ннмн уламкн звъчзайнѣ и да имъ выобразѣннѣ въ спѣсѣбъ практычнъ о регулѣ трѣчѣхъ простѣй, и о регулѣ процѣнту, зѣ въспѣмнѣннѣмъ о кассѣ осъчѣднѣоснѣ и позыткахъ зъ нѣй въплъывающѣхъ, туднѣзъ о утрымываннѣмъ регѣстрѣвъ госпѣдарскнхъ. Заданнѣ на прыкълды чѣрпѣѣ бѣднѣ зъ жычѣя практычнѣго, нѣ помнѣяѣѣ зъадѣѣ ѣснѣагающѣхъ снѣ до обрѣхованнѣ розчнѣагѣлѣоснѣ фнгуръ плѣскнхъ и брылъ назнѣаѣмъсшыхъ въ госпѣдарствѣ и рѣзмнѣослѣхъ. Съчѣгѣлѣннѣ кѣзѣ Кандыдатѣмъ ѣвнѣчъснѣ снѣ въ рѣхъункѣхъ памнѣчнѣовъыхъ, какѣ наѣпѣтребнѣнѣсшыхъ днѣчѣамъ, кѣлѣоръхъ маѣѣ бѣѣ наущнѣчнѣлѣамнѣ.

Научитель Арытмѣтыкн радчнѣ снѣ бѣднѣ пры въкълѣдзѣ своѣмъ днѣлѣ настѣпующѣхъ:

Арытмѣтыка Х. Ігнѣцѣго Прыбыльскнѣго.

Пѣпулярнъ въкълѣдъ Арытмѣтыкн А. Барчнѣнскнѣго.

Арыѳмѣтыка Гуръѣва.

Diesterweg und Heuser, Praktisches Rechenbuch für elementar und höhere Bürgeranstalten.

Unger, Leitfaden für den Unterricht im kopfrechnen.

Для чтенія и писанія чиселъ, Учитель объяснитъ воспитанникамъ способъ, изложенный въ „Книгѣ для чтенія и численія“ предписанной для здѣшнихъ Первоначальныхъ Училищъ.

ИНСТРУКЦІЯ

для преподаванія Географіи.

Учитель Географіи, повторивъ съ учениками общія понятія о землѣ и ея раздѣленіи, приступитъ къ описанію Имперіи и Царства въ отношеніи къ мѣстоположенію, границамъ, пространству, важнѣйшимъ горамъ и водамъ, раздѣленію на Губерніи; при томъ обратитъ вниманіе на знаменитѣйшіе города и народонаселеніе. Наконецъ скажетъ популярнымъ образомъ о земледѣліи, промышленности и торговлѣ.

Учитель, руководствуясь сочиненіями, предписанными для Училищъ Варшавскаго Учебнаго Округа, при преподаваніи употребитъ сперва

Diesterweg und Heuser, Practisches Rechenbuch für elementar und höhere Bürgeranstalten.

Unger, Leitfaden für den Unterricht im kopfrechnen.

Co do czytania i pisania liczb, zaleci Kandydatom sposób użyty w Książce czytania i rachunków, przepisanej dla tutejszych Szkół Elementarnych.

Co do wykładu Geografii.

Nauczyciel Geografii przypominawszy uczniom ogólne wiadomości o ziemi i jej podziale, opiszę następnie Cesarstwo i Królestwo, co do położenia, granic, rozległości, gór i wód znaczniejszych, podziału na Gubernije, tudzież co do miast większych i ludności. W końcu nadmienię w sposób popularny o rolnictwie, przemyśle i handlu.

Wiadomości te wyłoży podług dzieł przepisanych dla Szkół w Okręgu Naukowym Warszawskim. Przy wykładzie nauki używać be-

обыкновенныя Географическія карты, потомъ заставить учащихся показывать важнѣйшія мѣста на нѣмыхъ картахъ и рисовать оныя на доскѣ.

Чистописаніе.

Чистописаніе составляетъ важный предметъ въ Первоначальныхъ Училищахъ. По этому Учитель Института долженъ стараться, чтобы воспитанники его писали красиво, въ особенности же четко и правильно. Изложивъ правила, какія долженъ пишущій соблюдать, Учитель заставить воспитанниковъ писать сперва черты, потомъ отдѣльныя буквы, большія и малыя, наконецъ цѣлыя слова и предложенія крупнымъ и мелкимъ почеркомъ, по линейкѣ и безъ линейки, по прописямъ и безъ нихъ.

Прописи предписываются: Северина Олещинскаго или Антушевича, гдѣ Учитель найдеть и теорію чистописанія.

Чтобы приучить воспитанниковъ къ красивому и четкому письму даже и тогда, когда имъ надо будутъ писать скорѣе обыкновен-

дзе напередъ мappъ привычныхъ, потомъ каже учениом показывать мѣсца важнѣйше на mappach слѣпыхъ и naryсовываѣ je на tablicы.

Co do Nauki Kalligrafii.

Pisanie jest rzeczą nader ważną dla Nauczycieli Szkół Elementarnych. Przeto Nauczyciel Instytutu starać się powinien, aby Kandydaci nauczyli się pisać kształtnie, a nadewszystko czytelnie i ortograficznie. Po wydaniu prawideł, jakie pisać zachować należy, rozpocznie naukę od lasek, potem Kandydatom pisać każe pojedyncze głoski, wielkie i małe, następnie pojedyncze wyrazy, i całkowite zdania, już większem już mniejszem pismem, na liniach i bez linii, podług wzorów i bez wzorów.

Wzorów do pisania używać może Seweryna Oleszczyńskiego lub Antuszewicza, gdzie razem znajdzie i teorię pisania.

Żeby Kandydaci mogli pisać kształtnie i wyraźnie, pisać nawet nieco prędzej, pisać powinni niekiedy za dyktowaniem. Wprawiać się

наго, должно иногда заставлять ихъ писать по диктовкѣ.

Воспитанники Института должны быть упражняемы какъ въ польскомъ такъ и рускомъ чистописаніи.

Наконецъ, Учитель чистописанія приучить воспитанниковъ своихъ хорошо очинивать перья.

Рисованіе.

Подъ словомъ: Рисованіе, о которомъ говорится въ Положеніи объ Институтѣ, должно разумѣть не только черченіе простыхъ геометрическихъ фигуръ, но и техническое рисованіе вообще, а именно: черченіе хозяйственныхъ орудій, посуды, домашней утвари и машинъ, употребляемыхъ обыкновенно въ сельскомъ хозяйствѣ и ремеслахъ; все это подлежитъ изученію воспитанниковъ.

Учитель рисованія будетъ употреблять оригиналы, между прочими изданные Пиварскимъ, особенно же первое отдѣленіе оныхъ, названное Приготовительнымъ, къ которому относится также сочиненіе „о наукѣ Рисованія“.

заś mają zarówno w Polskiemъ jak i w Rosyjskiemъ писаніu.

Wreszcie Nauczyciel kalligrafii starać się ma, aby Kandydaci umieli pióra dobrze temperować.

Co do nauki Rysunków.

Przez rysunek linearny, o którym wspomina Ustawa Instytutu, rozumie się nietylko rysowanie prostych figur geometrycznych, ale i rysunki techniczne w ogólności, a mianowicie: rysowanie narzędzi, naczyń, sprzętów i pospolitszych maszyn, używanych tak w gospodarstwie wiejskiem, jako też w rzemiosłach; w tém wszystkiem więc uczniowie Instytutu wprawiani być powinni.

Do nauki rysunków użyje Nauczyciel stosownych wzorów, a między innemi wzorów wydanych przez Piwarskiego, zwłaszcza działu pierwszego przygotowawczego, do którego także należy dziełko o nauce tego rysunku.

ИНСТРУКЦІЯ

для преподаванія Церковнаго Пѣнія.

Пѣніе, которому учать въ Институтѣ, есть Церковное. Хотя воспитанники Института могли уже получить о немъ понятіе въ Уздѣнныхъ Училищахъ, тѣмъ не менѣе Учитель начнетъ свое преподаваніе съ самаго начала и постарается, чтобы ученики узнали ноты, не только относительно высокихъ и низкихъ тоновъ (что составляетъ единственное основаніе Григоріанскаго хорнаго пѣнія), но и относительно ихъ значенія во времени, то есть, которая нота, смотря по ея начертанію, требуетъ краткаго и которая болѣе продолжительнаго времени. Такое чтеніе нотъ голосомъ, составляетъ начало пѣнія. Училищное юношество должно пѣть гармонически, а не такъ (въ одинъ голосъ) какъ обыкновенно поетъ простой народъ.

Прежде чѣмъ Учитель станетъ учить пѣнію на нѣсколько голосовъ, воспитанники будутъ пѣть обыкновенныя духовныя пѣсни, изданныя Священникомъ Медушевскимъ въ

Co do Śpiewu.

Śpiew który się ma dawać w Instytucie, powinien być kościelny. A jakkolwiek uczniowie Instytutu mogli o nim nabyć już wyobrażenia w Szkołach Powiatowych, Nauczyciel jednak rozpocznie swoją naukę z początku i starać się będzie, aby Kandydaci poznali nótę, nie tylko co do wysokości i niskości tonów w systemacie liniowym (co jest jedyną zasadą śpiewu chóralnego Gregoriańskiego), lecz także co do wartości w czasie, to jest, co do dłuższego i krótszego trwania, podług kształtu tychże nót. Takie czytanie nót głosem, będzie prawdziwym początkiem śpiewania. Młodzież też szkolna nie zawsze jednogłośnie, jak za zwyczaj lud śpiewa, lecz niekiedy i harmonijnie śpiewać powinna.

Nim Nauczyciel przystąpi do wyższego śpiewu, to jest kilkogłosowego, Kandydaci śpiewać mogą zwyczajne pieśni kościelne, wydane przez X. Mióduszewskiego w Warszawie, o ile to

Варшавѣ, и сколько возможно съ акомпани-
маномъ органа.

Въ руководство можетъ быть принята
Школа Песталоція или Пфейффера.

ИНСТРУКЦІЯ

для преподаванія Педагогики.

Учитель Педагогики раздѣлитъ свой пред-
метъ на четыре главныя части: въ первой ска-
жетъ—о воспитаніи, во второй—о методахъ пре-
подаванія, въ третьей—объ обязанностяхъ учи-
телей, въ четвертой—объ устройствѣ Перво-
начальныхъ Училищъ.

Ученіе о воспитаніи подраздѣлитъ на три
части, въ которыхъ изложить о воспитаніи
физическомъ, умственномъ и религіозно-нрав-
ственномъ.

Говоря о физическомъ воспитаніи, Учи-
тель укажетъ цѣль и важность онаго, особен-
но въ отношеніи къ дѣтямъ, принадлежащимъ
къ низшему сословію народа, изложить пра-
вила для сохраненія здоровья, средства слу-
жащія къ развитію и укрѣпленію физическихъ
силъ, легкіе способы спасенія здоровья, какъ

być może, zawsze przy towarzyszeniu organów.

Za przewodnika do nauki śpiewu użytą być
może szkoła Pestalozzego lub Pfeiffera.

Co do wykładu Pedagogiki.

Nauczyciel Pedagogiki, podzieli swój przed-
miot na cztery główne części: w pierwszej mó-
wić będzie o wychowaniu, w drugiej o sposo-
bach nauczania, w trzeciej o powinnościach
Nauczycieli, w czwartej o urządzeniu Szkół Ele-
mentarnych.

Naukę o wychowaniu podzieli znowu na trzy
części i mówić będzie o wychowaniu fizyczném,
intelektualném i religijno-moralném.

Mówiąc o wychowaniu fizyczném, wyłoży:
cel i ważność tego wychowania, szczególnie dla
dzieci najniższej klasy mieszkańców, przepisy
względem zachowania zdrowia, środki rozwija-
nia i wzmacniania sił fizycznych, łatwe sposoby
ratowania zdrowia w mniej niebezpiecznych i
nagłych przypadkach, jako to: w razie skale-

въ менѣе опасныхъ, такъ и въ нетерпящихъ отлагательства случаяхъ: какъ то, въ случаѣ поврежденія какого члена, ушиба, ожоги, укушенія бѣшеной собаки, или ядовитаго гада, утопления, угара и проч.

Говоря объ умственномъ воспитаніи, Учитель изложить о чувствахъ, ихъ назначеніи, необходимости совершенствованія и содержанія въ хорошемъ состояніи, а также о средствахъ ведущихъ къ этому. Кромѣ того дастъ воспитанникамъ общее понятіе объ умственныхъ силахъ и способахъ развитія и усовершенствованія оныхъ, о чувствахъ и въ особенности о средствахъ, ведущихъ къ возбужденію и развитію религіознаго чувства и любви къ истинѣ и добродѣтели.

Говоря о религіозно-нравственномъ воспитаніи, изложить общія правила и способы этой части воспитанія.

Въ послѣдствіи Учитель скажетъ о самыхъ обыкновенныхъ недостаткахъ дѣтей и вмѣстѣ съ тѣмъ покажетъ средства къ ихъ исправленію. Кромѣ того исчислить достоинства и хорошія качества, которыя въ дѣтяхъ слѣдуетъ развивать, указывая притомъ пути

czenia, stłuczenia, oparzenia, ukąszenia od psawściekłego lub jadowitego gadu, utonięcia i t. d.
Traktując rzecz o wychowaniu intelektualnym, mówić będzie o zmysłach, ich przeznaczeniu, potrzebie doskonalenia i utrzymania w dobrym stanie, tudzież o środkach do tego służących; uczyni ogólne wyobrażenie o władzach rozumu, i środkach do ich rozwijania i kształcenia, o władzy uczucia, a mianowicie o środkach obudzania i rozwijania uczucia religijnego, tudzież uczucia dla prawdy i cnoty.

Wreszcie przechodząc rzecz o wychowaniu religijno-moralnym, poda powszechnie przepisy i środki tego wychowania.

Następnie mówić będzie o najpospolitszych wadach dzieci i o środkach do ich poprawy. Potém wymieni zalety i przymioty, do jakich dzieci przyzwyczajać należy i wskaże środki ku temu wiodące. Nakoniec mówić będzie o karach, nagrodach, o ich rodzajach i ich używaniu.

къ нимъ ведущія. Наконецъ скажетъ о наказаніяхъ и наградахъ, о разныхъ ихъ родахъ и употребленіи. Правила о физическомъ и религіозно-нравственномъ воспитаніи изложитъ съ величайшею тщательностію, потому что здоровье и честность суть важнѣйшія качества, требуемыя отъ дѣтей которыхъ воспитанники будутъ некогда обучать.

Во второй части Учитель изложитъ о публичномъ и частномъ ученіи, особенно же объ ученіи первоначальномъ, о разныхъ методахъ и главныхъ условіяхъ всякой методы, о методѣ индивидуальнаго, общаго и взаимнаго обученія. Здѣсь упомянуть о заслугахъ знаменитѣйшихъ народныхъ Педагоговъ, Песталоція, Ланкастра и другихъ.

Въ третьей части изложить объ обязанностяхъ учителей, особенно первоначальныхъ, сперва объ общихъ, а потомъ о частныхъ, долженствующихъ быть исполняемы какъ въ училищѣ, такъ и внѣ онаго; наконецъ, о качествахъ необходимыхъ учителямъ. Здѣсь представится случай показать, какъ учителямъ должно вести себя, обращаться съ дѣтьми, чтобы они извлекали изъ наукъ желанную

Przepisy o wychowaniu fizyczném i religijnomoralném, wyłożyć ma z największą troskliwością; w dzieciach bowiem, których Kandydaci mają być nauczycielami, najpożądańsze jest zdrowie i poczciwe serce.

W drugiej części swojej nauki, Nauczyciel traktować będzie o nauczaniu publiczném i prywatném, a szczególnie elementarném, o różnych metodach, o głównych warunkach wszelkiej metody, o metodzie nauczania indywidualnego, wspólnego i wzajemnego. Tu wymieni zasługi znakomitszych Pedagogów ludu, mianowicie: Pestalozzego, Lankustra, i innych.

W trzeciej części wyłoży o powinnościach Nauczycieli, mianowicie elementarnych, naprzód w ogólności, a potem o powinnościach w szczególności, jak w szkole tak za szkołą, наконец o przymiotach koniecznie potrzebnych Nauczycielom. Tu będzie sposobność okazania, jak Nauczyciele powinni postępować, obchodzić się z dziećmi i prowadzić się sami, żeby dzieci odnosiły z nauki pożądaną korzyść, a

пользу и получили приличное воспитание. Не надобно также упустить из виду недостатков и пороков, которые къ сожалѣнію замѣчаются въ Учителяхъ и имѣють самое вредное вліяніе на дѣтей.

Наконецъ, въ четвертой части объяснить воспитанникамъ устройство мѣстныхъ Первоначальныхъ Училищъ, равно и всѣ, изданныя о Первоначальныхъ Училищахъ положенія.

Учитель Педагогики въ Институтѣ долженъ преподавать свой предметъ способомъ вѣсьмъ доступнымъ, и постарается избѣгать педантства и сухихъ опредѣленій, обыкновенно ни къ чему не ведущихъ. Въ преподаваніи онъ или самъ рассказываетъ или спрашиваетъ и экзаминуетъ воспитанниковъ, но никогда не диктуется.

Учитель пользуется сочиненіями Ободовскаго, Пирамовича, Липинскаго, Дзвонскаго, Нимеера и Книгге. Кромѣ того руководствуется и слѣдующими сочиненіями: Землера (*Lehren der Erfahrung für christlichen Land und Armen Schullehrer. Basel*); Ratier (*Medecine des Instituts*); Инструкціею, изданною въ Австрійской Имперіи для Первоначальныхъ и Уезд-

wychowanie ich brało przyzwoity kierunek. Nie należy także pomijać słabości, ułomności i wad, często spostrzeganych w Nauczycielach, a wywierających najszkodliwszy wpływ na dzieci.

Wreszcie w części czwartej, objaśni Kandydatom urządzenie Szkół Elementarnych krajowych, tudzież wszelkie przepisy dla nich wydane.

Wykład Pedagogiki w Instytucie powinien być daleki od wszelkiej seyntyficzności i od definięj ośchłych, zwykle do nieczego nieprowadzących. Nauczyciel dawać ją ma już opowiadając, już badając i examinując uczniów, a nigdy nie dyktując.

Przy wykładzie radzić się ma dzieł: Obodowskiego, Piramowicza, Lipińskiego, Dziekońskiego, Niemejera i Kniggego; pierwszych w oryginale, drugich w tłumaczeniu polskiem; tudzież: Zellera (*Lehren der Erfahrung für christlichen Land-und-Armen Schul-Lehrer. Basel*), Ratier (*Médecine des Instituts*) i Instrukcyi wydanej w Cesarstwie Austriackiem dla Nauczycieli elementarnych i po-

ныхъ Учителей въ 1839 году подъ заглавіемъ: Methodenbuch oder Anleitung zur zweckmässigen Führung des Lehramtes für Lehrer in Trivial und Hauptschulen. При томъ обязанъ имѣть и ознакомиться съ сочиненіями Песталоція и Ланкастера.

ПРИМѢЧАНІЯ

относящіеся ко всемъ Учителямъ

Института.

Всѣ Учителя Института обязаны, не полагаясь на Учителя Педагогики, указывать, каждый по своему предмету, кратчайшіе и легчайшіе способы обученія и обращать вниманіе воспитанниковъ на то, какъ они нѣкогда должны сами вести себя и обращаться съ учениками. Чтобы убѣдиться, въ какой мѣрѣ воспитанники пользовались преподаваніемъ и наставленіями, Учители заставляютъ ихъ согласно съ 7 § Положенія объ Институтѣ давать въ своемъ присутствіи пробные уроки въ образцовомъ Первоначальномъ Училищѣ.

Относительно способовъ обученія, какіе должны быть указываемы воспитанникамъ, Учители Института руководствуются выше

виатовыхъ в року 1839, pod tytułem: Methodenbuch, oder Anleitung zur zweckmässigen Führung des Lehramtes für Lehrer in Trivial und Hauptschulen. Mieć także powinien pod ręką i znać dziełka o metodzie Pestalozzowego i Lan-kastra.

U W A G I

odnoszące się do wszystkich Nauczycieli Instytutu.

Wszyscy Nauczyciele Instytutu obowiązani są, nie spuszczać się na Nauczyciela Pedagogiki, wskazywać przy wykładzie nauk, zarazem najkrótsze i najłatwiejsze sposoby uczenia, każdy respective swego przedmiotu, i zwracać uwagę Kandydatów jak się oni kiedyś i sami prowadzić i z uczniami postępować mają. Dla przekonania się zaś jak Kandydaci z nauk i przestróg im dawanych korzystali, każą im, stosownie do § 7 Ustawy, dawać w obecności swojej lekcye próbne w szkole wzorowej.

Co do sposobów uczenia, które Kandydatom wskazywać mają, Nauczyciele Instytutu radzić się mogą wyżej wspomnioną Instrukcyi, w Ce-

упомянутою Инструкціею предписанною въ Австрійской Имперіи для Первоначальныхъ и Уездныхъ Учителей, подъ заглавіемъ: Methodenbuch oder Anleitung zur zweckmässigen Führung des Lehramtes für Lehrer in Trivial und Hauptschulen, Wien 1839.

Число часовъ, назначаемыхъ для преподаванія наукъ въ Институтъ, есть следующее:

Законъ Божій	3 часа
Педагогика	2 —
Польскій языкъ	5 —
Русскій —	5 —
Ариѳметика	5 —
Географія	2 —
Чистописаніе	5 —
Черченіе	3 —
Итого 30 —	

Церковное пѣніе преподается въ часы, свободные отъ другихъ уроковъ.

Сія Инструкція, равно какъ и Положеніе объ Институтъ и внутреннее устройство онаго, хотибы и были въ рукахъ Учителей, должны однако ежегодно предъ открытіемъ курса наукъ, быть читаны и разсматриваемы въ общемъ собраніи Учителей; Инспекторъ же обязанъ

sarstwie Austriackiem dla Nauczycieli elementarnych i powiatowych wydanej: Methodenbuch oder Anleitung zur zweckmässigen Führung des Lehramtes für Lehrer in Trivial und Hauptschulen. Wien 1839.

Liczba godzin na wykład nauk w Instytucie, przeznaczają się jak następuje:

Na naukę Religii	godzin 3
Na Pedagogikę	— 2
Na język Polski	— 5
Na język Rossyjski	— 5
Na Arytmetykę	— 5
Na Geografię	— 2
Na Kalligرافیę	— 5
Na Rysunki	— 3
Razem godzin 30	

Śpiew kościelny dawany będzie w godzinach wolnych od innych lekcyj.

Instrukcyje niniejsze, chociażby je Nauczyciele w ręku mieli, winny być co rok przed rozpoczęciem kursów na posiedzeniu Nauczycielskiem czytane i rozważane podobnie jak sama Ustawa i urządzenie wewnętrzne Instytutu. Inspektor zaś dopilnuje żeby ściśle wykonane

имѣть самый бдительный надзоръ за точнымъ исполненіемъ оныхъ. Съ этою цѣлю онъ долженъ присутствовать часто на урокахъ Учителей, а на мѣсячныхъ засѣданіяхъ совѣщаться съ ними какъ о способахъ преподаванія, такъ и о успѣхахъ воспитанниковъ.

były. W tym celu bywać ma często na lekcjach Nauczycieli i porozumiewać się z nimi na posiedzeniach miesięcznych, tak co do wykładu, jak co do postępu uczniów.

A-164

